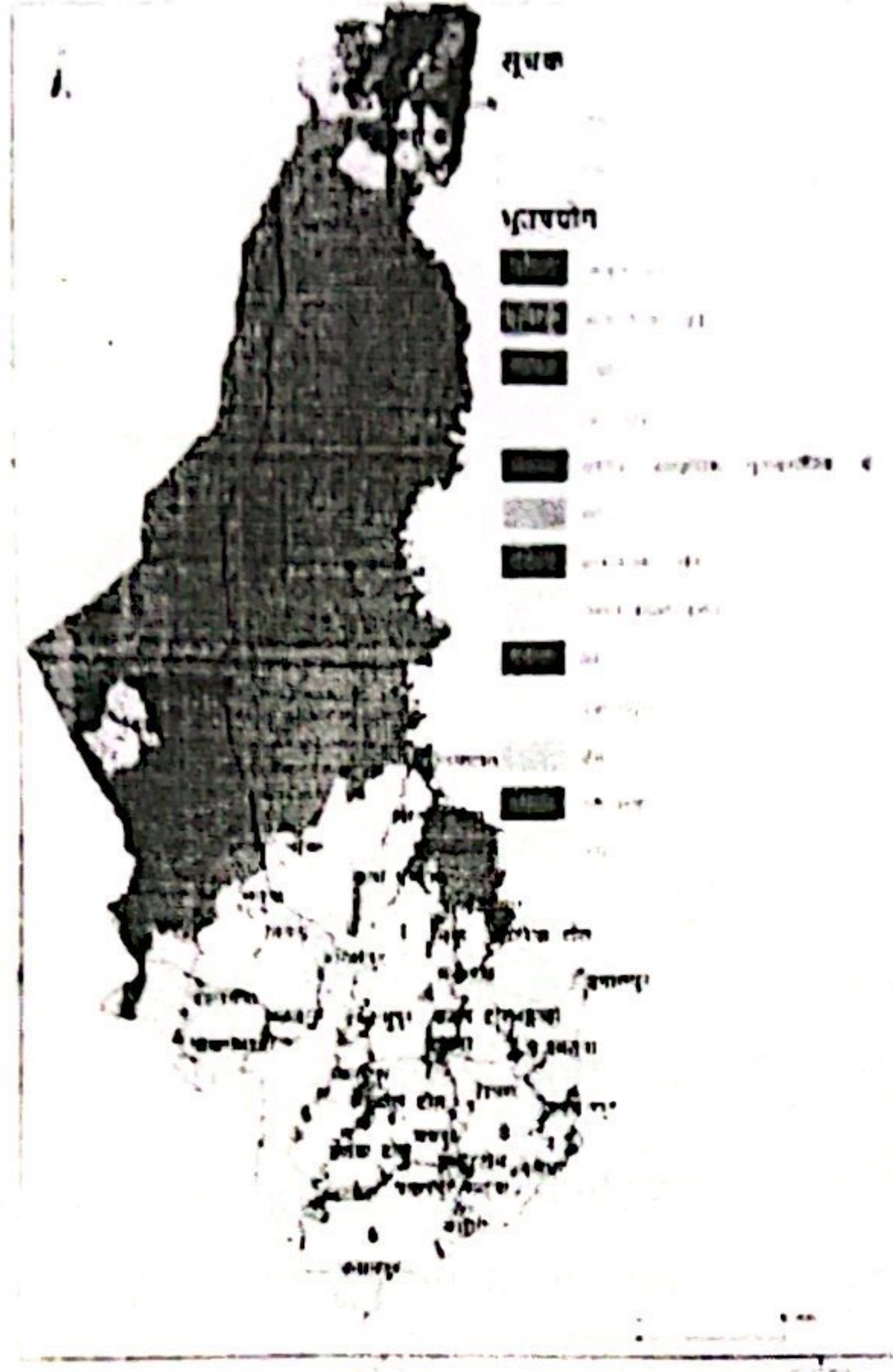

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७९

Local Disaster and Climate Resilience Plan (LCDRP)

गुजरा नगरपालिका

तयार पार्ने
सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा लि
बानेश्वर, काठमाण्डौ
ईमेल: sunakhari.research@gmail.com

विशेष सहयोगि

Islamic Relief
Nepal

विशेष सहयोगि

आर्थिक सहयोग
ग्रामिण विकास केन्द्र नेपाल
(RDC Nepal)
चन्द्रपुर-४ रौतहट

सर्वाधिकार: गुजरा नगरपालिका, रौतहट, मधेश प्रदेश, नेपाल

प्रकाशक

गुजरा नगरपालिका

रौतहट, मधेश प्रदेश, नेपाल

फोन नः ९८४५०२११००/९८४५०४१२३६

E-mail: info@gujaramun.gov.np

Website: https://gujaramun.gov.np/

योजना तर्जुमा तथा प्रकाशन सहयोग

RDC Nepal (ग्रामीण विकास केन्द्र, रौतहट, नेपाल)

सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा लि बानेश्वर, काठमाडौं

Islamic Relief Nepal

Islamic Relief USA

निर्माण निर्देशिका

स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६८ (Local Disaster Risk Management Plan Guideline, 2068) र स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका, मस्यौदा, २०७४ (Local Disaster and Climate Resilience Planning Guidelines, 2074) स्थानीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण रणनीतिक कार्ययोजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८

दस्तावेज

स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना २०७९ गुजरा नगरपालिका, रौतहट, मधेश प्रदेश

योजना निर्माणमा प्राविधिक सहयोग, सहजीकरण, लेखन तथा तयारी

ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर.डी.सी.), रौतहट र सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा.लि, काठमाडौं
यो योजनाको निर्माण गुजरा नगरपालिका र गुजरा नगरपालिका स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति
संगको सहकार्यमा भएको हो । योजना निर्माण ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर.डी.सी.), रौतहट
र सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा.लि, काठमाडौंको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा गरिएको हो ।

मन्तव्य

विश्वव्यापी चिन्ताको विषय बनेको विपद्को विषयमा भएका राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलनहरूमा नेपालले समेत विपद् व्यवस्थापनमा प्रभावकारी रूपले काम गर्ने प्रतिवद्धता जनाइसकेको छ । यसै सन्दर्भमा विपद्को पूर्वतयारीका साथ व्यवस्थापन गरेर नागरिकको जनधनको सुरक्षा गर्नु सरकारको दायित्व भित्रको कुरा हो । यसो भएकाले सरकारबाट विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलनको क्षेत्रमा पूर्वतयारी, रोकथाम, अल्पीकरण, प्रतिकार्य, पुनरुत्थापना र पुननिर्माण तथा अनुकूलनको कार्यलाई विशेष महत्व दिएको छ ।

नगरपालिकाको सबै वडामा वडास्तरीय सङ्कटासन्नता तथा क्षमता विश्लेषणपछि नगरपालिकास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा भएको छ । सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी "स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०६८" तथा "स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका-२०७४" बमोजिम तयार गरिएको यस योजनाको कार्यान्वयन, नगरपालिकाले पहिचान गरेको जोखिम न्यूनीकरणका लागि सङ्घ, प्रदेश, जिल्लास्थिता विषयगत कार्यालयहरू, दातृ निकायहरू, अन्य अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूबाट सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा गर्छु ।

यसका साथै यस नगरपालिकामा कार्यरत सबै साझेदार निकायलाई विकासका परियोजनाहरू सञ्चालन गर्दा विकासका विषयगत क्षेत्रमा विपद् जोखिम व्यवस्थापनका विषयहरूलाई मूलप्रवाहीकरण गरिदिनुहुन आग्रह गर्छु । अन्तमा, यो योजना बनाउन आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर डी. सी), रौतहट र सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा.लि, काठमाडौं प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्छु । यस योजनालाई निर्माण गर्न सहयोग गर्ने नगरपालिकाका कर्मचारीहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, तथा प्राविधिक सहयोगी लगाएत सबैमा धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

धन्यवाद ।

सन्तलाल प्रसाद चौधरी
नगर प्रमुख
सन्तलाल प्रसाद चौधरी
प्रमुख
गुजरा नगरपालिका

जिल्ला प्रशासन कार्यालय
रौतहट, गौर
मधेश प्रदेश, नेपाल

मन्तव्य

नेपाल बाढी, पहिरो, भूकम्प, आगलागी, महामारी, हावाहुरी, चट्याङ्ग, असिना, खडेरी, हिमताल विष्फोट तथा हिमपहिरोको उच्च जोखिममा रहेको मुलुक हो। जलवायु परिवर्तनका कारण पर्ने प्रतिकूल प्रभावबाट पनि नेपाल संवेदनशील अवस्थामा छ।

रौतहट जिल्लामा विगतका केही वर्षबाट नै बाढी, खडेरी, शितलहर, हावाहुरी, डुवान, भूकम्प तथा आगलागीबाट उत्पन्न क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न केही मात्रामा भए पनि पूर्व तयारीका कार्यहरु थालनी भएको छ। विगत र वर्तमानको वास्तविकताको विश्लेषण गरेर बाढीबाट हुने क्षतिलाई कम गर्न आगामी दिनमा विकासका कार्यक्रमहरुमा विपद् व्यवस्थापनलाई प्रत्याभूत गर्न आवश्यक भएको अनुभव नगरपालिका कार्यालयले पनि गरिसकेको छ। संघ संस्थाहरुको सहयोगमा विभिन्न प्रकारका विपद्का व्यवस्थापनको लागि पालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना बनाउन सफल भएकोमा म अत्यन्तै हर्षित भएको छु। यसको लागि सहयोग गर्ने निकाय र व्यक्तिहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

यस योजनाले नगरपालिका स्तरमा विपद् बाट हुने मानवीय असरहरुलाई कम गर्न तथा प्रभावित समुदायको आवश्यकताहरु पूर्ति गर्नका निमित्त समयमा नै एकनासको तथा समन्वयात्मक प्रतिकार्य उपलब्ध गराउने कुरामा म विश्वस्त छु। साथै यस योजनाले जोखिममा रहेका समुदायको सुरक्षित भविष्यको प्रत्याभूतिको लागि विपद्को सामना गर्न नगरपालिकाको क्षमता अभिवृद्धिमा समेत सहयोग पुर्याउनेमा विश्वास गर्दछु।

अन्तमा, यो योजना बनाउन आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर डी. सी), रौतहट र सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा.लि, काठमाडौंप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्छु। साथै स्थानीय तथा वडास्तरीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील समिति र सम्पूर्ण राजनीतिक दलबाट निरन्तर सहयोगको अपेक्षा गर्छु। सबैको साथ र सहयोगले गुजरा नगरपालिकालाई विपद् उत्थानशील नगरपालिकाका रूपमा विकास गर्न सहयोग पुग्ने आशा गरेको छु।

धन्यवाद।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

प्रमुख जिल्ला अधिकारी
रौतहट
मधेश प्रदेश, नेपाल

कृतज्ञता ज्ञापन

प्राकृतिक तथा मानविय क्रियाकलापबाट आकस्मिक वा क्रमिक रुपमा सिर्जना हुने मानविय काबु बाहिरको परिस्थितिबाट उत्पन्न हुन सक्ने अवाञ्छित विपत्तिलाई पुर्णरुपमा रोक्न हामी सक्षम नभएतापनि त्यस्ता विपत्तिको बिश्लेषण, पूर्वानुमान र त्यस बाट पुग्न सक्ने क्षतिको न्यूनीकरण गर्ने उदेश्यले गुजरा नगरपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभका कार्यहरु प्रभापकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने प्रयास भैरहेको छ । आगामी दिनमा आईपर्न सक्ने सम्भावित विपद् बाट उत्पन्न हुने जोखिमको न्यूनीकरण र प्रकोप पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुर्नलाभमा दिशाबोध गराई धनजनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न यो योजना सफल हुने विश्वास गरेको छु ।

नेपाल सरकारले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको परिच्छेद-३, दफा ११(२) मा स्थानीय सरकारको विपद्सम्बन्धी अधिकार र गर्नुपर्ने कार्य क्षेत्रको स्पष्ट व्यवस्था छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐनमा स्थानीय तहले नै विपद् व्यवस्थापन र न्यूनीकरणको काम गर्ने स्पष्ट व्यवस्था छ । यस सन्दर्भमा गुजरा नगरपालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना निर्माण गरेर विपद्को जोखिम कम गर्ने र विपद् भएमा प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्न योजना बनाएको छ । यस योजनाले गुजरा नगरपालिकालाई विपद्बाट भइरहेको क्षति कम गर्नमा सहयोग पुग्नेछ भन्ने विश्वास लिएको छु । यसै क्रममा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनअनुसार स्थानीय तहले योजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्ने प्रावधानअनुसार ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर डी. सी), रौतहटको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरेको छ । यस योजनामा भएका क्रियाकलापलाई यस पालिकाले आफ्नो वार्षिक बजेटमा समाहित गर्दै विपद् व्यवस्थापन एवम् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यहरु गर्नेछ ।

यो योजना बनाउने क्रममा आर्थिक र प्राविधिक सहयोग गर्नुहुने ग्रामीण विकास केन्द्र, नेपाल (आर डी. सी), रौतहट र सुनाखरी रिसर्च कन्सल्ट प्रा.लि, काठमाडौं हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस योजना बनाउने क्रममा वडा अध्यक्ष र वडाका जनप्रतिनिधिहरु, कर्मचारीहरु र सरोकारवाला निकायहरु सबैलाई धन्यवाद दिदै यस योजनाको पूर्ण कार्यान्वयनको प्रतिबद्धता गर्छु ।

धन्यवाद ।

रत्न लामा

नगर उप-प्रमुख

रत्न लामा

उप-प्रमुख

गुजरा नगरपालिका

दुई शब्द

प्रकोप तथा विपद्हरू मूलतः मानवीय क्रियाकलापका कारण हुन्छन् । विपद् आइसकेपछि त्यसको सामना गर्न हामीसँग कति क्षमता छ, सोहीअनुसार नै कति प्रभावित हुन्छौं भन्ने पनि निर्भर गर्छ ।

विगतमा विपद् व्यवस्थापन गर्न प्रतिकार्य योजनामा जोड दिइन्थ्यो । आजभोलि विपद् सहनशीलता र उत्थानशीलताको आखाँबाट हेर्न थालिएको छ । जलवायु परिवर्तनको असर र विपद् जोखिमलाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय सरकारले आफ्ना गतिविधिमा जलवायु अनुकूलन र उत्थानशील योजना समावेश गर्न आवश्यक छ । जलवायु परिवर्तनको असर र विपद् जोखिम प्रभाव पनि सबभन्दा पहिले स्थानीय तहबाट सुरु हुने भएकाले विपद्सँग सामना गर्न पूर्वतयारी तथा उत्थानशील योजना नभई हुन्न । विपद् जोखिम तथा जलवायु उत्थानशील योजनालाई पालिकाको नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी सर्वप्रथम सडकसन्त क्षेत्र समुदाय पहिचान गरी सोही बमोजिम स्थानीय स्रोत र साधनलाई अधिकतम परिचालन गर्नुपर्छ ।

स्रोत र साधन परिचालन गर्दा विशेष गरी जोखिममा रहेका वर्ग क्षेत्र, समुदायको समान पहुँच, अर्थपूर्ण सहभागिता र स्वामित्व स्थापना हुने गरी गरिनुपर्छ । सोही कुरालाई आत्मसात गर्दै नेपाल सरकारले जारी गरेका विभिन्न नीति, कानून, प्रतिबद्धता र मार्गदर्शनलाई आधार बनाई स्थानीय सरकार ऐन, २०७४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गुजरा नगरपालिकाले स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तर्जुमा गरेको हो ।

अन्त्यमा, सबै शुभेच्छुक, सहयोगी र जनप्रतिनिधिहरूको सहयोगमा स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना बमोजिम आगामी नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरी कार्यान्वयनका लागि प्रतिबद्धता व्यक्त गर्छु ।

धन्यवाद ।

विनोद जयसवाल

नि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

गणक नम्र
छुमर-पु
कालीपत्र